

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

3. Opifices industrii. Imperiti & improbi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

de Demosthene affirmat. Id quod litterarum, studiosis sapius inculcandum. Quos non pigebit, juxta adagium *incudi reddere*; id est refingere, mutare, corrigere, & iterum ad limam revocare, quidquid perfunctoriè scriptum aut dictum fuit. Horatius:

Et malè tornatos incudi reddere versus,

6. Discant liberalium artium Clientes, quàm nullus labor subterfugiendus sit, ut sapientia comparetur; si mechanici opifices tantum sudoris lucrando pani quotidiano impendunt. Et tamen sua sorte contenti vivunt, felicesque se putant, si vires & robur suppetant ad incudem pulsandam. Nimirum ut rosa, flos omnium gratissimus, de spinis nascitur; sic è tristibus & asperis, laboris fructus capitur jucundissimus. Quàm indignum est igitur, eos otio & inertia deditos esse, qui labore minimè operoso, sine lacertorum contentione, sine grandium malleorum vibratione possent sapientiæ laudem, felicitatem vitæ, claritatem nominis, gloriam posteritatis adipisci!

III. Notanda sunt illa Vulcani apud Maronem loc. cit. verba.

----- nunc viribus usus,

Nunc manibus rapidis, omni nunc arte magistra;

Præcipitate moras. Nec plura effatus: at illi

Ocyus incubuere omnes, pariterque laborem

Sortiti.

(d) Habes hinc exemplum tam magistri, laboris socios acriter adhortantis, quàm operarum dicto mox audientium, strenuèque imperata facientium. Putent hoc sibi dictum opifices, quibus non satis est vires omnes contendere, nisi accedat *ars magistra*, ita, ut opus ipsum loquatur artificem: nam veteri dicto: *Quod ex arte non fit, laude caret sua*. Interest reipublicæ, quales opifices in civitatem recipiantur: quidam enim laborant affabrè, scitè, venustè, politè, solerter, operosè, probè & pretio parabili; alii infabrè, inscitè, impolitè, futiliter, perfunctoriè, levique brachio: & tamen non verentur plus justò & æquò petere & exigere. (e) Quorum aliqui helluones, gulones, decoctores, lucellum diebus operariis acquisitum, diebus feriatis computando absumunt. Hujusmodi homunculi tantum abest, ut summo manè, aut medio noctis abacto, cum Vulcano opera ad fabrilia surgant; ut non rarò crapulam in multam exhalent diem, lurcones potius, quàm lucriones, improbissimi; qui post abliguritam pecuniam, post exinanitos oculos, domum reduces è cauponis, inflatum cibo potuque stomachum exonerant

in

(d) Opifices industriæ. (e) Opifices improbi.

in uxorem & liberos; inque obvios clamoribus, furiis, minis, verberibus debacchantur; magis Lyæum, quàm Vulcanum in cornu gerentes. Nec pauci horum inveniuntur contribulium, qui Vulcanum in hoc uno gnaviter imitari satagunt, quod Virgilius de illo scribit. Nimirum ubi Venus in officinam ferrariam venit, & niveos in amplexum lacertos obtulit fabro, continuò is cerà mollior, opera incepta relinquit, & socios quoque hortatur:

Tollite cuncta, inquit, cœptosque auferte labores.

Sic istæ viles animæ, ubi congerronum aliquis ad officinam accerserit, & vel chartulas pictas, vel cyathum Baccho, coctave spumantem Cerere ostenderit; vel blandior aliqua *Nisa* in conspectum *Mopsi* venerit, relictis Jovis & Martis ministeriis (quod Vulcanus fecit) hoc est, locatis & conductis laboribus in longum dilatis, ad oblata se gaudia convertunt, & tabernam fabrilem cum vinaria commutant: mentiendo, de die in diem procrastinant tam opera faciendâ, quam operum promissa præstanda. Et hinc est, quòd non Vulcanus tantum claudus sit, sed ii quoque, qui Vulcani artem factitant; & præter hos, qui ad minorum deorum tribus pertinent, ut sunt Sutores, Sartores, horumque similes; qui juxta Plautum, claudicant, si non pede, certè lingua, quam in perjurâ venalem habent. Quorum opus ac labor sæpius tam est perfunctorius, rudis, atque inscitus, ut meritò dici possit *claudicare*.

IV. Vulcanus summo deo, summæque dea natus, deæque superbissimæ, *Veneris*, maritus, cur non est admissus ad deorum epulas; & quòd amplius est, cur tantorum parentum proles è cælo præcipitata? Responso suppetit non una: expediam paucis. (f) Vulcani dejectio patrio ex olympo significat, heroum quoque filios esse noxas, quòd alibi explicamus. Deinde deformem, hoc est degenerem moribus prolem è censu liberorum & heredum expungendam. Tertiò, aliquando à parentibus liberos, tanquam ignobiles, & claustris abduendos eliminari; qui tamen non ideò dii & divi esse desinunt, etsi vilibus ministeriis cum Vulcano addicantur. Quartò, Vulcanus claudicans ex casu, dicere potuit, quòd Lacon ille in prælio enervatus crure altero, se ad singulos passus meminisse virtutis in bello ostensæ, Vulcanus verò stirpis suæ è cælo ductæ, aut: non suo, sed parentum se vitio claudicare. Sed quid? Vel propter uxorem, scilicet *Venerem*, mernisset Vulcanus epulis accumbere Divum. Notate hoc opifices, quicumque uxores ambitis, patrimonium suum in vultu & veste circumferentes; felices vos putatis, si Cyclops ali-

(f) Vulcanus epulo deorum & cælo exclusus, quid significet.